

OOST EN WEST

14-daagsch tijdschrift onder
redactie v/h dagelijksch Bestuur

ADRES DER REDACTIE:
Dr. Kuyperstraat 5, Den Haag;
tel. redactie: 115936; giro 14574

CONTRIBUTIE:
Leden: minimum f 5.— per jaar.
Donateurs: minimum f 10.— p. j.

Officieel Orgaan der Koninklijke Vereniging „Oost en West“
Uitgave Schefferdrukkerij, Dordrecht, Wijnstraat 47, Tel. 5700

Waarvoor strijden zij?

De groote schepen varen tusschen Indië en Nederland. Eens voeren die schepen, en brachten hier diegenen, die in het moederland kwamen rusten van den Indischen arbeid. Tijdelijk of voor goed. Eens voeren die schepen, en brachten naar Indië allen, die daar hun levenswerk gingen vinden. Zij brachten er ook hen, die hier nieuwe kracht gevonden hadden voor het werk in Indië.

De bestuursambtenaren. De ambtenaren van den irrigatiedienst, van de spoorwegen, de landbouwvoorlichting, den pandhuisdienst, de havens, de gemeenten, de landsfinanciën, het volkscredietwezen, de landraden. De planters, de mannen van de suiker en de bergcultures, van den import- en den export-handel, van de scheepvaart.

Laat ons het, nu alles in Indië anders wordt, goed zien en goed zeggen. Laat ons het, zelfs al wordt het door anderen niet verstaan, zelf goed begrijpen: die schepen, die naar Indië voeren brachten daar de ambtenaren en de particulieren, wier arbeid Indië groot gemaakt heeft.

Laat in een tijd, waarh' zoo velen slechts met smaad op fouten in het „koloniaal verleden“ willen wijzen, althans ons, die beter weten, helder voor oogen staan: het was deze arbeid van Nederlanders, die Indië tot forsch en bloei bracht, die den volken van Indië den weg tot ontwikkeling opende, die hun rust, orde en veiligheid verzekerde. Het was, bovenal, deze arbeid, die niet alleen Indië tot een staatkundig geheel, maar bovenal tot een rechtsstaat heeft gemaakt.

Laat ons althans, die Indië kennen, in dezen tijd van miskenning en verguizing zelf goed onthouden, dat die Nederlandse arbeid allereerst den volken van Indië zelf tot zegen strekte, die zich vrijelijk aan hun arbeid konden wijden, aan hun eigen ontwikkeling en hun eigen belangen, veilig in een rechtszekerheid, die Nederland in Indië schiep en die elders in Azië ontbreekt.

Dat was het Nederlandsche werk in Indië, in goede verstandhouding verricht met alle volken en volksgroepen, die er woonden. Laat ons zelf althans goed weten, dat wij ons daarvoor niet behoeven te schamen, maar dat wij daarop met trotsch mogen terugzien.

De groote schepen varen opnieuw van Nederland naar Indië. Troepenschepen. Zij varen naar een Indië dat wij — het is ons in vele toonaarden verzekerd — niet meer kennen, daar wij behooren tot een „overleefd verleden“. Wij kennen, vreemd als het klinkt moge, Indië echter genoeg om te weten, waarom die troepen wel en waarom zij niet naar Indië gaan.

Die vele duizenden jonge Nederlanders gaan niet naar Indië, om daar de onafhankelijke republiek van den heer Soekarno te

beschermen. Zij gaan niet naar Indië om samen met Indonesische generaals en luchtmaarschalken en Indonesische officieren van het Koninklijk Nederlandsch Indische Leger, die hun eed braken, te strijden voor een republiek, die zich al aanstonds moet verweren tegen krachten, welke zij zelve opriep.

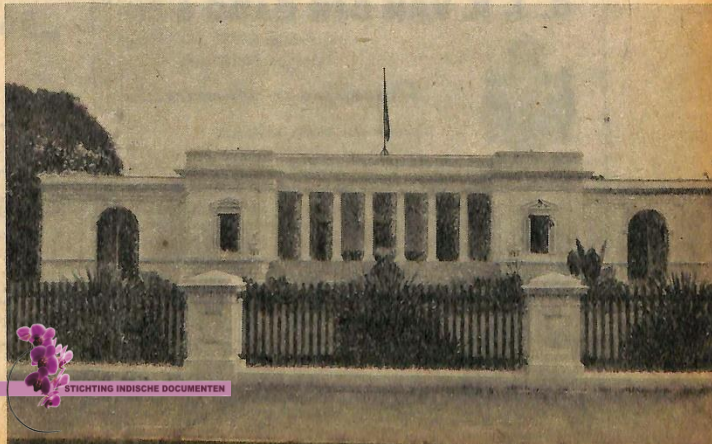
Waarvoor gaan zij wèl naar Indië?

Deze jonge Nederlanders gaan derwaarts om de Nederlandsche troepen, die daar reeds vele maanden zijn, te helpen. Deze troepen, gevormd door vrijwilligers uit Nederland en vele duizenden Indische militairen, die terugkeerden uit de gevangenkampen, verrichten sinds lang een prachtige taak. Deze taak: zij beschermen de Indonesiërs, die in en rondom Batavia, Semarang, Bandoeng, Soerabaja, en allen die op de Buitengewesten wonen, tegen terreur en machtsmisbruik en roof. Deze troepen hebben zichzelf reeds een monument gebouwd in den vorm van de ontroerende dankbaarheid, welke de Javaansche bevolking van de bevrijde streken hun toedraagt. Waarom is die bevolking zoo dankbaar? Zij is het, wijl zij weer rustig en ongestoord kan leven en werken, overal waar die Nederlandsche troepen haar beschermen tegen de terroristen, de roovers, de extremisten en de plundersaars, die zoo welig tieren onder de Republiek. Zij is dankbaar, omdat die Nederlandsche troepen daar weer zorgen voor veiligheid en orde en voor de rechtszekerheid, die vroeger overal in Indië bestond.

Dat zij althans in een deel van Indië weer bestaan, is te danken aan die Nederlandsche troepen. Hun harde taak is waard, verricht te worden, zelfs met den inzet van hun leven, zoolang hun aanwezigheid dient om een rechtsstaat te beschermen, die op de verzekerde samenwerking van de Nederlanders met de andere volksgroepen steunt.

Moge men er te Batavia en te Den Haag in slagen, de waarborgen voor dien rechtsstaat alsnog hecht te verzekeren.

Het Paleis van den Gouverneur-Generaal, Koningsplein te Batavia, waar de besprekingen over Indië's toekomst gevoerd behoorden te worden.

BEROEPSKEUZE

's Maandagsavonds van
7 tot 8 uur en volgens
afpraak
KOSTELOZE VOORLICHTING

Psychotechnisch, medisch en graphologisch
onderzoek.

- Totale kosten f 40.-
- Spoedgevallen voorrang
- Zo nodig rapport binnen 2 dagen

Brochure 100 P 2 met nadere gegevens wordt U
gaarne toegezonden door het:

PSYCHOTECHNICUM
der

NED. STICHTING VOOR ORGANISATIE

Achter St. Piefer 23-25 NSO Tel. (K3400) 12328 en 16484
UTRECHT

U gaat naar Indië?

Dan een

Wereld-Ongevallen-Polis

van „De Zeven Provinciën”

Ongeacht waar U zich ter wereld
bevindt, of U reist per **SCHIP** of
per **VLEIGTUIG**,
„De Zeven Provinciën Wereldpolis”
is steeds geldig, met inbegrip van
het Molestrisico.

↓
Uw Makelaar
verschaffte U
gaarne
inlichtingen

Vandaag een cliënt
Morgen een vriend.

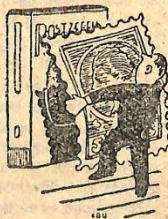
Assurantie-
Maatschappij

„De
Zeven
Provinciën”
n.v.

Javastraat 1a
's-Gravenhage

VOOR POSTZEGELS ENGELKAMP!

AANKOOP
VERKOOP
VEILINGEN

THEO ENGELKAMP, Den Haag
Lange Poten 7a
Telefoon 113853

HOYNG

Het beste
en oudste magazijn
voor

GESCHENKEN

G. J. R. VAN DER GAAG & ZN

Groenmarkt 27, Den Haag
Telefoon No. 112512

Drogerijen - Chemicaliën

Depôt der meest bekende
Binnen- en buitenlandse Spécialité's

„Bagatelle”

PASSAGE 61 - DEN HAAG
Telefoon Café 114047
Telefoon Dir. 180788

Café-Concert

RESTAURANT 1e ETAGE

Stelt U belang in de verschijning van een Encyclopaedie,
volgens een geheel nieuw systeem, waarbij vele bezwa-
ren, die tegen de van oudsher bekende encyclopaedie
bestaan zijn opgeheven? Zoo ja, vraagt dan toezending, bij
verschijning, van een prospectus betreffende de E.N.S.I.E.

Boekhandel P. v. Ketel

G. J. VAN DRIMMELÉN, L. v. Meerdervoort 198b
's-Gravenhage. Telefoon 330481.

Operastudio

VAKOPLEIDING VOOR JONGE KUNSTENAARS
in vocaal-dramatische kunst, operette- en opera-koor
Instuderen ensembles en fragmenten, dramaturgie
en analyse inbegrepen. Opvoeringen door de jonge
kunstenaars worden voorbereid.
Inlichtingen: Schepenstrat 89A, Tel. 45499, Rotterdam

Het bevrijde land van de Gedeh

Als er iets is wat ons in de Indische situatie meer verbaast dan ergert en dan weer tot verontwaardiging stemt, is dit het feit, dat nog altijd zo talloos velen voor een hoofdzaak de oogen gesloten houden, dan wel moedwillig sluiten.

Het is dit feit: overal op Java, waar door Nederlandsche troepen extremisten en terroristen verdreven zijn, toont de Indische bevolking zich verheugd en dankbaar. Zij begroet onze soldaten hartelijk en zij kent slechts één vrees namelijk dat de extremisten nog eens terug zouden komen.

Deze waarheid zou de trots van de Nederlandsche regering en van de regering-Van Mook moeten zijn; zij zou haar in alle toonaarden moeten verkondigen. Hiervan zien wij niet veel. In afwachting van beter inzicht ontleenen wij maar weer eens een verhaal, ditmaal aan het Algemeen Bandoengsch Dagblad.

Vijf weken geleden hebben onze troepen, die de wegbewaking van het traject Bandoeng—Pöentjak overgenomen hebben van de 23th Indian Division, ook Tjandjoer en omgeving bevrijd nog juist op tijd om die streek voor zinnelooze verwoesting te bewaren. Direct achter het leger komt het civiel bestuur en neemt de taak op zich om de wanorde en ellende die een jarenlange Japansche tyrannie en een maandenlang schrikbewind der „volkslegers“ nagelaten hebben, te herstellen.

Het zal een zware taak zijn, maar het is juist dit werk waar de meesten, althans de besten onder ons sinds maanden naar verlangen: reconstructie herstel van welvaart, rust en vrede, harde maar opwekkende arbeid, met tal van tegenvallers en decepties, maar met een duidelijk doel voor oogen en een gezond vertrouwen in het hart.

Tjandjoer is om praktische redenen, voorshands ingedeeld bij het bestuursressort Bandoeng. De heer Schmoutziger, die vroeger adspirant-controleur in Tjandjoer is geweest, is hier nu geplaatst als controleur.

Verleden week heeft de heer Klaassen, fd. Resident van Priangan, met zijn staf en zijn voornaamste medewerkers, een driedaagsche tournee gemaakt naar dit bevrijde gebied.

In vroeger dagen was zoo'n hoog-ambtelijke dienstreis een ietwat plechtige gebeurtenis; nu had de „party“ een ander aanzien: een overvolle autobus vol menschen, die er naar haakten om te zien wat er voor elk van hen te doen viel — een uiteenlopend gezelschap dat in goede kameraadschap de gezamenlijke taak ondernam.

Het bevrijde gebied vertoont een zeer afwisselend beeld. Sommige streken zijn verwoest en verlaten, de sawahs liggen braak en de hoeven zijn verbrand; in andere dessahs is de bevolking gebleven of teruggekomen en worden de velden bewerkt. . . . ook daar voelt men nog de schaduw van de terreur, maar langzaam begint de landman te hopen, te gelooven, dat de nachtmerrie verdwijnt en dat het leven eens weer normaal en rustig en redelijk zal worden, zonder hysterische massa-regie en bloedig kabaal.

Men ziet nog den vreemdsten nasleep van de politiek, die hier in de afgelopen maanden is bedreven onder het motto der Seratoes Persen Merdeka. In het Tjirandjangsche bijvoorbeeld liggen groote rijstvoorraden opgeschuurd, bestemd voor levering naar India ingevolge het „rijstaanbod“. Daaromheen leeft het volk in de meest deerlijke armoede en weet waarlijk niet hoe het over enkele weken zich zal moeten vreden, als die padi werkelijk verscheept wordt. Zulke dingen doen weer denken aan het Japansche regime, toen groote voorraden padi lagen te rotten of weer in de aar schoten, terwijl rondom de menschen sterven van den honger.

Portretten van de Koningin.

Zeer duidelijk bleek op dezen tocht hoe lang de gevolgen van intensieven bestuursarbeid doorwerken en hoeveel wanbeheer die arbeid overleven kan. De Tjijheavlake bijvoorbeeld is een der beste successen van overheidszorg geweest; de moerassen daar wer-

den gesaneerd, de malaria verdreven en de landbouw op een hoog peil gebracht. Zelfs nu nog is dit gebied een oase; men heeft er het oude systeem zooveel mogelijk bewaard en het volk heeft zich niet weg laten drijven. Deze streek zal zich snel herstellen. Met vreugde begroetten de tani's den landbouwconsulent, die hier vroeger de leiding heeft gehad. In een der desah's werden onze troepen, die op verzoek van de bevolking gekomen waren om een bende terroristen te verjagen met een driestemmig Wilhelmus begroet!

In andere dorpen had men ondanks alle dreigementen der Jappen en later de pemoeda's, portretten van de Koningin bewaard, die met blijdschap te voorschijn gehaald werden. Oudgedienden melden zich weer aan en vooral in de buurt van onde. werd ons telkens gevraagd, waar die of die administrateur nu was en wanneer hij terugkwam en hoe de djoeragan Zus of Zoë het maakte? Zulke aanhankelijkheid is natuurlijk heelemaal fout, want een groot staatsman in Djocja heeft nog pas gezegd, dat wij een stel leelijke koloniale fascisten zijn. De heeren, die dit beter begrijpen passen dan ook, waar ze de kans nog krijgen de noodige correcties toe, door 's nachts binnen te sluipen en wat schamele huisjes van hun langgekwalde landgenooten af te branden of een dorpshef, dat de doodzonde begaat om zijn menschen aan te moedigen om volksvoedsel te planten, aan stukken te hakken. Helaas — voor deze terroristen — breidt de veilige zone zich snel uit, zoodat dergelijke vrijheidslievende practijken moeilijker worden.

Het Land der Groentetuinen.

Een ander gebied, waar de landbouwvoorlichting duurzaam succes heeft nagelaten is Patjet, het land der groentetuinen. Hier voelt men het land herademen, herleven. Ook al zijn hier nog infiltraties, toch heeft het volk met ware boeren-koppigheid zijn bedrijf hervat en als ge er in de dorpsstraat, die tevens de hoofdverkeersweg is, rondloopt of een praatje gaat maken aan een warong, ziet ge volle pikoloans voorbijdragen, ge wordt gegroet met den vriendelijken eenvoud, die in „de goemoeng“ heerscht, waar geen hooge politiek wordt gepleegd door opgeschoten knapen; ge ziet er groentenpassars, waar onze jongens — zelf meest van het platteland afkomstig — met groote gemoedelijkheid den inkoop regelen, de groente wegen en den kooprijks uitbetalen.

En nu we toch over onze militairen praten, past hier een duidelijke en hartelijke waardeering voor het werk, dat zij verrichten op elk gebied, in de meest ongewone omstandigheden. Deze W. Brigade is evenals de andere, waarop we met recht zoo trotsch zijn, meer dan een uitermate strijdbaar vechtaarsapparaat: het zijn geboren vredestichters. Ondanks hun groote militaire inspanning vinden ze altijd en overal nog tijd en lust voor opbouwend werk. Ze helpen de desah-hoofden, die verzorgen het vervoer en waar noodig de huisvesting, herstellen de irrigatie, de waterleiding, de electriciteit, ze richten politiki-

Tot de Nederlandsche troepen der 7 December Divisie, die in Indië zijn aangekomen, behoort ook deze marchaussee-motorist

nieken op en verstrekken medicijnen, ze doen politiewerk en ze herstellen het contact met andere bevolkingsgroepen en doen tal van andere dingen, waar ze nooit voor zijn opgeleid, op een kalme, vriendelijke en waardige manier. Het zou gezond zijn voor de volksmensen en menertjes, die in ons vaderland schorre protesten schreeuwen tegen het zenden van „militaire onderdrukkers“ naar deze gewesten, als ze ook eens een tournee naar Tjiandjoer maakten om dit vredeswerk te zien.

Jammer is, dat deze soldaten vrij wat beter voor anderen zorgen dan anderen voor hen. Ontspanning en lectuur hebben ze vrijwel niet, zelfs eenvoudige sportartikelen zijn schaars. De Welfare-officieren doen wat ze kunnen, maar hebben geen ruime middelen; het is nu eenmaal een leger te velde. Het zou niet fout zijn als onze burgerij hier eens een spontaan gebaar maakte; wanneer ge hebt meegemaakt, hoe gastvrij deze mensen u in hun primitieve cantine ontvangen en een paar van hun zeldzame tinnetjes bier voor u openmaken, zoudt u er ook zoo over denken.

Geen of gebrekkige voorlichting

De verhouding tusschen de bevolking en de troepen is prettig en ongedwongen. Aan politiek wordt niet gedaan. Trouwens, het politiek begrip op het platteland toont geen groote succes-

sen van een half jaar van Vurige Voorlichting: in één der dorpen vertelde een oude dorpswijsgeer, dat ze een zwaren tijd hadden gehad, eerst Nippon, dat was bar geweest en toen kwamen de andjing nica, dat was nog erger, maar gelukkig waren toen de Walanda soldaten gekomen en die hadden de nica-adjings de bergen ingejaagd! Deze mensen hebben geen flauw idee wat woorden als nica en ripoeblik en demokrasi beduiden. Wordt het niet tijd, dat hier zorg besteed wordt aan eerlijke, werkelijk democratische voorlichting?

De Stad Tjiandjoer.

De stad Tjiandjoer zelf is niet al te zwaar gehavend. Enkele gebouwen waar vroeger nuttig werk gedaan werd, zijn verbrand, maar de troepen konden door een snelle bezetting de voorgenomen vernielingsorgie voorkomen. De Indonesische bewoners zijn grootendeels onder pressie „geëvacueerd“ naar Soekaneegara, waar zeer kommerlijke toestanden moeten heerschen. Maar langzaam komen ze terug en uit de groote Missigtit hoort ge de bedoeg weer de geloovigen oproepen tot hun godsdienstplichten. De commandant der W. Brigade, overste Van Gulik, toonde zich een zorgzaam gastheer en ontving de civiele reizigers op de meest welwillende wijze; aldus ook de plaatselijke commandant, majoor Boers. Maar laat ons vooral ook den heer T. B. Oey noemen, die met de hoffelijkheid van zijn ras vrijwel zijn geheele woning beschikbaar stelde voor ons onderdak. Dit brengt het verhaal meteen op de Chineesche burgerij. Gelijik bekend heeft deze volksgroep geweigerd om zich door de terroristen mee te laten drijven; ze hebben de wraakzucht getrotseerd en zijn gebleven. Woensdag bezocht de Resident het gebouw van de Chung Hua Chung Hui en werd door het bestuur der vereeniging welkom geheeten. De voorzitter hield een korte maar treffende toespraak: de Chineezzen waren verheugd dat nu na lange jaren een eind gekomen was aan verdrukking en huichelarij, en dat nu weer gearbeid kon worden aan 't werkelijke volksbelang.

Den derden dag keerde de zwaarbeladen autobus weer naar Bandoeng terug. De meest kenmerkende indruk van die route is wel dit: langs den weg hier en daar de militaire tentenkampen en op strategische punten, opgewekte jonge kerels met de sten-gun onder den arm, daarachter de kampongs waar de dorpelingen weer in hun gale-rijtes durven te zitten en u vrolijk groeten (soms per ongeluk heelemaal verkeerd) — en mijnen verder, in de bergen, grauwe rookwolken waar de boschreserve afgebrand wordt door menschen met andere opvattingen. Dat is een beeld van het heden. Het beste symbool van de toekomst zijn mischien wel de bailey-bruggen waar ge overheen rijdt: de oude beproefde bruggen zijn baldadig en noodeloos vernield maar met een vernuftige en praktische constructie is het onheil hersteld — en het verkeer gaat voort.

We mogen hopen, dat met even reële en doelmatige middelen een verbinding zal worden gebouwd tusschen twee oevers waartusschen nu zoo'n diepe kloof schijnt te liggen.

Op Ambon zijn weer Ambonneezen in opleiding voor de Veldpolitie, die eens het onmisbare instrument was om de veiligheid der bevolking te verzekeren...

Een licht Infanteriebataljon in Indië

Op 17 April, 's ochtends om 11 uur rinkelde in het H.V.A.-gebouw te Soerabaja de telefoon. Een zakelijke stem deed mede, dat het Lichte Infanteriebataljon, I-12 R.I., zich klaar moest maken om den Grissee-sector van de Mariniers over te nemen. De schriftelijke bevestiging van dit bevel volgde nog denzelfden dag. Op 20 April 15 uur moest de overneming voltooid zijn. De reactie op dit bevel bij het Groninger-Bataljon was zeer verschillend. De commandant, de officieren van den staf, de troepen-officieren, zij allen maakten zich zorgen. En terecht. Het bataljon had slechts een maand jungle-training op Malakka achter den rug. De geoefendheid liet nog veel te wenschen over. De uitrusting was nog verre van volledig. Zware mortieren en mitrailleurs ontbraken, het schoeisel was voor zware patrouille-gang zeker ontoereikend, de sokkenpositie was verre van bevredigend, camouflage-kleding was niet aanwezig, het autopark was onvolledig en de kwaliteit van de aanwezige trucks en jeeps liet te wenschen over. Bovendien was de troep na een verblijf in de tropen van slechts twee maanden (op 19 Februari werd gedebarkeerd te Singapore) nog lang niet geacclimatiseerd. En dan, wat wist men van Indië, wat wist men van het terrein in het Grisseesche? Wat wist men van de houding van de bevolking? Van de vechtwijze van TRI en pesindo, van Hizbullah's en BPRI? Van Indië kende men alleen nog Soerabaja en van Soerabaja alleen nog maar het armzalige Ngemplakkamp en de lugubere Darmo-barakken. De ervaringen in beide kampen opgedaan, waren niet aangenaam, niet erg hoopvol. In het eerste kamp sliepen de jongens met 150-200 man, dicht op elkaar gepakt in één barak. De watervoorziening was er slecht, de hygiënische toestand treurig. Het kamp werd dan ook afgekeurd en het bataljon verhuisde naar de Darmo-barakken in het zuiden der stad. Daar, in de eerste week van April, maakten we voor het eerst kennis met de vechtwijze van den tegenstander. Tot driemaal toe brachten we een Groninger naar zijn laatste rustplaats op Kembang Koening; zeven jongens gingen voor langen tijd naar het Marine-hospitaal. Andermaal volgde een verhuizing. Van de Darmo-barakken ging het naar het trotsche H.V.A.-gebouw in de benedenstad. En nu op 17 April, nog maar nauwelijks tot rust gekomen, kwam dat bevel. Het was niet eenvoudig.

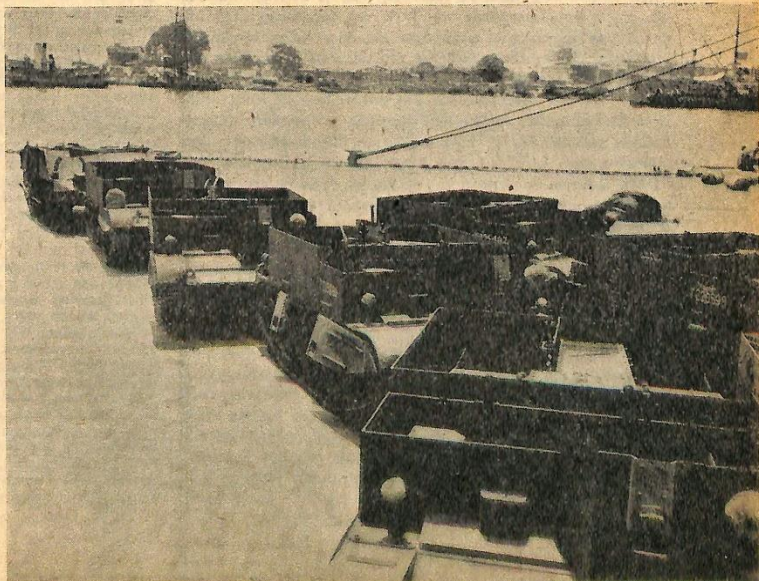
Zeker, de weg van Soerabaja naar Gendong Tambak, het vischvijverkasteel, de laatste post voor het niemandsland van het Grisseesche, deed ons vertrouwd aan. De vischvijvers aan beide kanten van den weg herinnerden aan het Hollandsche polderlandschap, aan de Loosdrechtsche plassen, aan geïnundeerd terrein tijdens de bezetting. De vogelwereld riep gedachten op aan het Naardermeer, aan Lekkerkerk. Maar die dichtbegroeide heuvels aan de andere zijde van de Kali Lamong? Hoe was het daar? Wat zat daar? Zeker het Engelsche bataljon, de Buffs, dat gedurende enkele maanden in dat heuvelterrein patrouilleerde, had er betrekkelijk weinig tegenstand ontmoet. En ook de Mariniers waren er in korten tijd heer en meester. Maar wat was een

Licht-Infanteriebataljon vergeleken bij Oud-Birmastrijders of jongens uit de „States“?

De juiste sterkte van den tegenstander op het schiereiland was niet bekend. Sommigen spraken van 400 tot 500 man. Anderen beweerden dat er minstens 2000 man moesten zitten. Men wist dat de vijand er op een afstand van ongeveer 2 km van de basis Gendong Tambak een soort verdedigingslinie op na hield. De kampongs in deze lijn waren bezet door groepjes Hizbullah en Pesindo's, variërend van 20-60 man. Van deze punten uit werden regelmatig patrouilles in de richting van Gendong Tambak, in niemandsland ondernomen. Zoals een goed niemandsland betaamt, was ook dit gebied vrijwel geheel verlaten. Alle kampongs; Segoromadoe, Wonokriti, Gending, Panggang, waren ontruimd. De bevolking had de wijk gezocht naar de aloude stad Grissee. De vijandelijke verliezen waren tot dusver niet groot geweest. De door Buffs en Mariniers binnengebrachte krijgsbuit was evenmin indrukwekkend. De weinige wapens, die waren veroverd bevonden zich echter in goeden staat. Men wist, dat de vijand over een goed observatie- en alarmsysteem beschikte. Geen patrouille, zoo heette het, kon onopgemerkt de basis Gendong Tambak verlaten. De tactiek van den tegenstander was zeer wisselvallig gebleken. Gewoonlijk werden zijn acties op kinderlijke manier uitgevoerd. Een enkele maal echter werd men verrast door goed gecoördineerde flankbewegingen. Dat hadden de Buffs op 26 Maart aan den lijve ondervonden. Duidelijk had men toen Jappencommando's gehoord.

De leiding van I-12 R.I. mocht dan een zwaar hoofd hebben in de onderneming, de troep zag het avontuur met minder zorgen tegemoet. De Grissee-sector. Aha! Dat zou het werk voor fijne heeren worden. Dat betekende actie! En voor actie was men in Indië gekomen. Had men niet in den trein van Zuid-Laren naar Oostende het fameuze lied gezongen: „En wat doen we met Soekarno als hij komt“. En nu kwam hij, nu was hij er! Dat was beter werk dan wachtjes kloppen in de haven, bij goedangs met prikkeldraad, munitie en sojaboonen. Nu zou I-12 R.I. kunnen laten zien wat het kon.

Bevel is bevel. Op 20 April, 's middags om 15 uur had het bataljon den Grissee-sector overgenomen. De Mariniers waren

Bren-gun carriers, een deel van de uitrusting van de 7 December Divisie, waarvan de eerste onderdelen in Indië aankwamen.

zeer wijs. Zij leenden ons hun zware mitrailleurs en waterauto's, hun zware mortieren en hun handy-talkies. Zij stelden hun Intelligence-service tot onze beschikking, hun verbindingspersoneel en last not least hun rijke ervaringen. Ook het KNIL was wijs. Het gaf ons als beveiliging van de patrouilles een batterij-artillerie mee. Op 21 April, 's morgens om 5.30 uur, ging de eerste soldaat van I-12 R.I. over de kapotte brug over de kali Lamong het niemandsland in. Langzaam en zeer omzichtig bewoog men zich voort. De palmen waren vreemd. De bamboe doeri was vreemd en het Chinese kerkhof in de heuvels was vreemd. Vreemd ook was de stilte. Vier uur lang zwoegde men in de heuvels rond. Om half tien kwamen 50 Groninger knapen, behoorlijk vermoed maar met opgewekte gezichten terug op de basis Gendong Tambak. De patrouillecommandant meldde: geen bijzonderheden. En de jongens schreeuwden elkaar opgewonden in het Mariniersjargon toe: geen moer loos.

Dat was het begin. Het begin van een eindeloze rij patrouilles, van verkenning- en gevechtspatrouilles, overdag en 's nachts. I-12 R.I. leerde veel in de komende maanden. Uit de onervaren Groningers groeiden soldaten voor wie het schiereiland geen geheimen meer had. Men raakte vertrouwd met het waarschuwingssysteem van den vijand, met zijn lichtsignalen, zijn tong-tong. Met de begroeiing, varieerend van sannen bedekt met alang-alang tot dichte bamboe doeri-jungle. Men leerde de sectie en het peloton hanteeren, men leerde het: dekken, kruipen, waarnemen, vizier stellen en vuren thans in de practijk. Men leerde de handy- en walky-talkies bedienen en met mortieren en zware mitrailleurs omgaan. Men leerde de waarde kennen van heuvels als uitzichtpunten en men raakte bekend met de eigenaardige vechtwijze van den vijand, met zijn verrassende beschietingen, met zijn snipers. Majoor zoowel als soldaat ondergingen de vuurdoop en aan de waarde van vuurdiscipline, tot nog toe een wat vaag en onwezenlijk begrip, twijfelde al spoedig niemand meer. Men leerde een kampong kennen en doorzoeken, hoe een krijgsgevangene te ondervragen, hoe een kali over te steken en men verkreeg inzicht in het begrip infiltratie. Kaart en kompas hadden al spoedig geen geheimen meer en spoedig capituleerde ook de luchtfoto. Men leerde den TRI-soldaat onderscheiden van den ALRI-man en de Pesindo van de Hizbullah. Dit alles en nog veel meer leerde het Groninger-bataljon. En toen op een dag merkte het plotseling, dat het zooveel geleerd had, dat het op eigen beenen kon staan. De mortieren van de Mariniers maakten plaats voor mortieren van I-12 R.I. De mitrailletten uit de „States" gaven hun werk over aan hun collega's van de landmacht. De Inlichtingendienst van de Groningers loste die van de Mariniers af, de handy- en walky-talkies gingen over in handen van het eigen bataljon. Tot slot vertrok de KNIL-artillerie. De patrouilles zouden zich voortaan ook zonder artillerie kunnen redden. Op 21 Juni verliet de laatste Marinier den Grisee-sector. I-12 R.I. was klaar. Enkele weken later, op 14 Juli, aan den vooravond van de Poeasa werd op een bijeenkomst van officieren de balans opgemaakt. De bataljonscommandant kan tevreden zijn. Van 21 April tot 14 Juli, in 12 weken dus, liep het bataljon 78 patrouilles, d.i. dus 6½ patrouille per week. Het aanvangsuur van deze patrouilles lag steeds tusschen 01.30 en 05.30 uur in den morgen; hun duur varieerde van 4 tot 12 uur. Een van de pelotonscommandanten liep er 46 mee, een soldaat van den Inlichtingendienst 43.

Op 37 patrouilles kwam het tot vuurgevechten met den tegenstander, 22 maal moest mortiervuur worden afgegeven. In 12 weken werd de basis Gendong Tambak 20 maal beschoten, meestal door vijandelijke mitrailleurs, een enkele maal door mortieren. Het zijn slechts enkele getallen, maar I-12 R.I. is er trotsch op. Dit was de geschiedenis van een bataljon, een Licht-Infanterie-bataljon in Indië, van 21 April tot 14 Juli 1946. Toevallig is het I-12 R.I. waarvan wordt verhaald. Maar

er zijn meer dan 20 van deze bataljons in den archipel en elk van hen kan een soortgelijke historie vertellen. Misschien zullen deze Infanterie-Bataljons later met een enkel woord in de geschiedenisboekjes op school worden vermeld. Misschien zal er geschreven staan: En toen besloot de regering met de uitzending van z.g. L.I.B.'s naar Indië.

Deze bataljons voor het meerendeel samengesteld uit oorlogsvrijwilligers, hadden slechts een korten oefentijd doorgeemaakt. Zij waren aanvankelijk zwak bewapend en slecht uitgerust. Zij kwamen uit een arm land.

Misschien ook zal er dan een leeraar zijn die zegt: „En toch jongens, toch speelden zij het klaar".

Drs. F. J. ORMELING, Inlichtingen-off. I-12 R.I.

Trein loopt in den val

Ergens Zuid van Tjiandjoer loopen aardige treintjes. Op deze baanvakken — zoo is geloovent van de vakkundige spoorwegtermer — laten de terroristen hun „sneltrinen" tuffen. De wijze waarop het spoorwegmaterieel behandeld, of beter gezegd mishandeld wordt, zouden den heer Monsees en zijn S.S.-mensenche de haren te berge doen rijzen, maar het materieel rijdt. Nu is dat op zichzelf niet zoo'n vermeldenswaardig feit. Zij, die als P.O.W.-er het „voortrecht" hebben gehad om opgepropt in goederenwagons over Java getransporteerd te worden, weten daarvan genoeg mee te praten. Anders wordt het intusschen, wanneer deze „Merdeka"-spoorlijnen tot onder den rook van Tjiandjoer komen, zoals tot voor kort het geval was.

Niet zoo heel lang geleden kon men deze treintjes bijna dagelijks van Soekaboemi uit de richting Tjiandjoer op zien gaan. Vlak onder den neus der Nederlandsche militairen werden onder vroolijk gefluit groenten en allerlei andere goederen opgehaald. Ook daarmee zou men eventueel vrede kunnen hebben, wanneer wij ook in het nuttig effect van deze verbinding mochten deelen. Hiertegen hadden de terroristische spoorwegmagnaten echter principieel bezwaren.

De W-Brigade zou zichzelf niet geweest zijn, wanneer aan deze ietwat zonderlinge situatie niet een eind zou zijn gemaakt. Nu was dat niet zoo'n gemakkelijk geval. Men kon natuurlijk de rails opbreken en zoodoende ontslagen zijn van dit tergende treintje. U voelt echter lezer, dat was de aardigheid niet. Per slot zitten wij hier op Java niet dik in ons rollend spoorwegmaterieel, zoodat een poging gedaan moest worden om het treintje zelf te bemachtigen. Dies kregen de knapste koppen opdracht een oplossing van deze puzzle te zoeken. Na eenig praten werd de oplossing gevonden, simpel en eenvoudig en gebaseerd op de techniek van het stukje kaas, waarmede een muis gevangen wordt. De lokkende voorraad groenten en andere goederen in de kampong Tjilakoe diende in dit schema als het stukje kaas, terwijl een ingenieus instrument verder weg op het baanvaak deed als veer, welke den muizenval moest dichtslaan. De genisten van de 1ste Veld Cie, der Genie in Tjiandjoer hadden een instrument vervaardigd, waardoor de baan vernield werd, nadat de trein was gepasseerd. In spanning werd het volgende optreden van het treintje afgewacht. Helaas het treintje had ook dit met een echte muis gemeen, dat het niet onmiddellijk „toebeet". Eindelijk werd het wachten echter beloond. Op een goeden dag naderde het treintje vriendelijk puffend en blazend de ongeluksplaats, zijn aanwezigheid extra vermeldend door een vroolijk fluiten.

Wanneer er elders niet behoorlijk gepaft was, had men in de stilte veroorzaakt door de spanning een speld kunnen hooren vallen. Zou het lukken, zou het niet lukken?

Een behoorlijke klap bracht een einde aan deze spanning. Alles was conform het programma verlopen.

Voor de terroristische passagiers van het treintje was het beslist een minder prettige gewaarwording te ontdekken, dat zij afgesloten waren van het voor hen veilige Westen. De heeren wisten niets beters te doen, dan de terugreis loopende te aanvaarden. Het pleit voor hun reactie-vermogen, dat zij zoo snel verdwenen waren, dat onze troepen, die onmiddellijk waren uitgetrokken, wel den trein maar geen der inzittenden aantroffen. Men treurde hier niet al te veel over. Hoofdzak was dat men het treintje had. De vangst viel buitengewoon mee. Behalve enkele, in godden staat verkeerende, wagens trof men een berglocomotief aan van het allernieuwste type. De spoorweglui onder de genisten waren niet weg te slaan van deze berglocomotief. Onder hun vakkundige leiding werd het geheel naar Tjiandjoer gereden, waar dit „muisje" op groot-scheepsche wijze werd ingehaald.

Opleidingschool Scheepvaart Molukken

Aan de schoone baai van Ambon is de laatste maanden een complex gebouwen verzezen, waar de door den Dienst voor de Scheepvaart nieuw opgerichte „Opleidingschool Scheepvaart Molukken” is gevestigd. Hier zullen ten behoeve van dezen dienst worden opgeleid: matrozen, matroos-koks, roergangers, stuurlieden locale vaart, handlangers machinekamer, hulpmachinisten, motoristen, schéepskoks, bedienden, schrijvers en verplegers. De opleiding bestaat afwisselend uit theoretisch en praktisch onderricht.

De opleiding van het nautisch personeel geschiedt als volgt: 6 maanden opleiding tot matroos; vervolgens twee jaar varen om weer naar de opleidingschool terug te keeren voor den tijd van acht maanden ten einde het diploma voor roerganger te halen; hierna weer twee jaar varen en tenslotte bestaat de laatste fase van het onderricht uit een theoretische opleiding van één jaar, waarna de abiturient na een practijk van twee maanden in het bezit komt van het diploma stuurman locale vaart. De opleiding van het machinekamer-personeel geschiedt eveneens in drie fazen, welke telkens onderbroken worden door een periode op zee van twee jaren. De theoretische opleidingen duren respectievelijk 6, 8 en 10 maanden. Het ligt in de bedoeling om later — als de abiturienten een betere vooropleiding hebben gehad — de theoretische opleidingen te bekorten. Wat de schrijvers betreft, zij krijgen een opleiding op het kantoor der school, totdat zij voldoende kennis en ervaring hebben opgedaan.

DE INRICHTING

De Opleidingschool Scheepvaart Molukken is thans reeds een complex, dat langs de baai van Ambon een lengte heeft van 500 m. Er zijn groote werkplaatsen met draaiërjeren, timmerwinkels, smederijen, waar de toekomstige technici de noodige practijk kunnen opdoen. De gebouwen dragen alle een semi-permanent karakter, totdat men over enkele jaren voldoende materiaal heeft om deze te vervangen door permanente gebouwen. Zoo ook de les- en slaaplakalen, welke gevormd worden door een 24-tal quinsets. Er is een ruime eet- en recreatiegelegenheid, waar zich gemakkelijk 500 menschen kunnen bewegen; er is een tijdelijke keuken, welke spoedig vervangen zal worden door een aan alle moderne eischen voldoende keuken. Er is ruimte voor een groot sportterrein, dat tegelijkertijd zal kunnen dienst doen als exercitieterrein.

Het geheel biedt accommodatie voor 500 leerlingen. De instelling telt thans een honderdtal leerlingen (Ambonneezen, Menadoneezen, Timoreezen enz.) die zich in de afgelopen onder de bezielende leiding van den directeur den heer J. P. Niborgh, eerste officier bij de Gouvernements Marine, voornamelijk bezig hebben gehouden met het schoon maken van het terrein, waarop thans de instelling is gegroeid en met den daadwerkelijken opbouw van het complex.

De school heeft thans de beschikking over een tweetal trawlers en twee motorbooten, terwijl verwacht wordt, dat een uit Australië afkomstig patrouille-vaartuig beschikbaar zal komen. Van tijd tot tijd ondernemen de leerlingen hiermede onder leiding van instructeurs tochten door de eilanden in de omgeving, bij welke gelegenheden zij bovendien goederen meenemen, welke men anders door gebrek aan transport niet ter bestemde plaats kan brengen. De honderd jongelui, die zich thans reeds hebben aangemeld, krijgen de volgende opleidingen: Matroos: 27; Stuurman loc. vaart: 29; Handlanger machinist: 28; Motoristen: 2 en Schrijvers: 2.

Voor het technisch onderwijs zijn reeds twee leeraren aanwezig, terwijl het nautisch onderwijs thans gegeven wordt door den heer Niborgh zelf. Voorts zijn aan deze instelling een aantal instructeurs verbonden. Alhoewel de officieele opening nog niet heeft plaats gehad (men wacht daarmede totdat de laatste hand is gelegd aan de laatste gebouwen) is het onderwijs een maand geleden reeds begonnen. De Opleidingschool Scheepvaart Molukken is een lagere scheepvaartschool. Zoals men weet, komt te Makassar, behalve een soortgelijke instelling, nog een middelbare scheepvaartschool.

Materiaal van de 7 December Divisie, aankomend te Tandjong Priok. Haar taak: zorgen voor recht en veiligheid.

Bede van den Javaan

*Laat vrij weer onzen vrijheidsdrang
Geboeid door Japsche Tsjeka:
Bevrijd ons van den vrijheidsdwang
Bezielid in 't woord „Merdeka”.*

W.

Een herinnering aan Generaal Swart.

Generaal Swart en ik konden het goed met elkaar vinden. Beiden gevoelden wij veel voor het lot van den Indo-Europeaan. Toen de Generaal nu indertijd aangezocht werd om een reglement te ontwerpen voor de Kolonisatie op Nieuw-Guinea, vroeg hij mij hem daarbij te helpen, wat ik natuurlijk gaarne deed. Als planter en mijn cultures vlak daarbij gehad hebbende, achtte hij mij competent.

Toen het ontwerp gereed was, zaten wij nog over de kolonisatie na te praten en merkte ik op, dat het plan grootscheeps opgevat diende te worden en dat het Gouvernement goed zou doen de voor-uitvoering op zich te nemen, zoo, dat de emigranten een mechanisch schoongemaakt terrein ter beschikking kregen, waardoor de emigratie op groter schaal zou kunnen plaats vinden en denklijk meer animo tot emigreren zou bestaan, dat de emigranten daardoor vlugger self-supporting zouden worden, waardoor de kosten vlugger terug zouden komen.

Werd deze werkwijze niet gevolgd, dan zou m.i. mislukking te verwachten zijn, wat dan ook is uitgekomen.

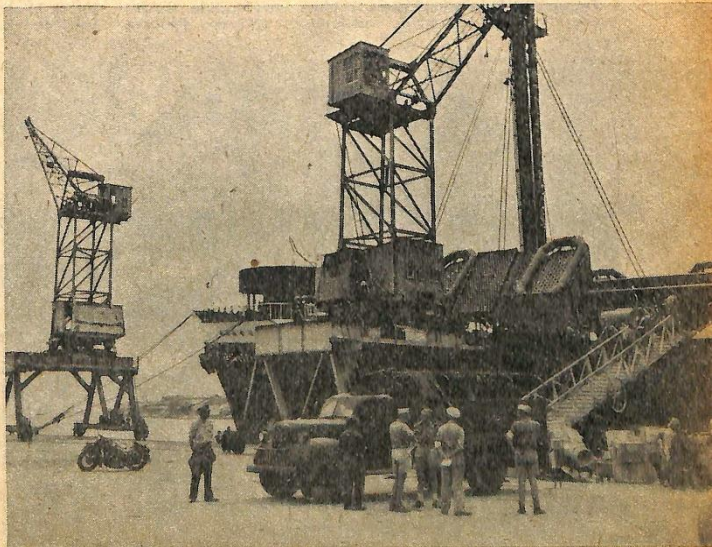
Deze meening werd bij het ontwerp-reglement gevoegd en aan de desbetreffende instantie doorgezonden.

Er kwam antwoord, dat men het over het ontwerp-reglement eens was, behoudens kleine wijzigingen, waarmede wij accoord gingen. Over het door het Gouvernement plantklaar afleveren werd niet gerept. „Jammer”, zeide Generaal Swart, „want het zou van groot strategisch belang kunnen zijn, wanneer er een flinke kern van loyale Indo-Europeaan in Nieuw-Guinea gevestigd zou zijn in geval van een eventueelen oorlog”.

Hoe juist was dit gezien en wie weet welk een groote invloed er van die bevolkingsgroep tegen de Japanners ten voordeele van heel Nederlandsch-Indië had kunnen uitgaan!

Maar nu er weder plannen voor emigratie naar Nieuw-Guinea in bewerking zijn, zou het nu niet goed zijn met beide opinies rekening te houden?

F. VAN PESKI

Het leger der Republiek

Het te Melbourne verschijnende Australische blad „The Argus“, bevat het volgende artikel van de hand van den Bataviischen correspondent Graham Jenkins:

Zullen de Javaasche republieken in staat zijn tot het voeren van een werkelijk oorlog op groote schaal, wanneer de aanstaande laatste poging van de Nederlanders, om door middel van onderhandelingen tot een accordé te komen, mislukt? Betrouwbare militaire zegslieden vertellen mij, dat het antwoord op deze uiterst belangrijke vraag is: „Nee“. Doch zij zeggen dit volstrekt niet met nadruk. Het antwoord, dat zij voorspellen, zou meer definitief kunnen zijn, wanneer de besluiteloze periode van de toch reeds gerekte politieke kwestie nog verlengd zou worden.

Waarom? De redenen, die zij aanvoeren, zijn deze:

Amnunitie: De buitgemaakte Japansche voorraden zijn onvoldoende. Bovendien zijn de beschikbare voorraden in kwaliteit achteruitgegaan. Niet alleen is het moeilijk gebleken om geschikte opslagplaatsen te vinden, doch toen deze amnunitie werd opgeslagen deed men dit op ondeskundige wijze. Hierbij komt, dat men niet gedacht heeft aan het aanleggen van opslagplaatsen voor voorraden van ander materiaal. De technische kennis, die noodig was voor een behoorlijk beheer, ontbrak. Het opnieuw vullen van gebruikte patronen van geweren en revolvers en de productie van handgranaten van lege Amerikaanse bierblikjes in provisorische fabriekjes, heeft geen noemenswaardige reserves opgeleverd. De non-standaardisering van wapens maakt een tactische distributie van aanvoeren naar de voorste linies bijna onmogelijk.

Wapens: De verliezen tengevolge van de tropische omstandigheden en de herhaaldelijke gevechten aan de randen van de bezette gebieden, hebben tot het uiterste het gebruik doen stijgen van de in verscheidenheid zeer uiteenlopende Japansche, Duitsche, Italiaansche, Nederlandsche en Britsche wapens, voor welke de republieken geen reserveonderdelen kunnen krijgen of improviseren, terwijl er nagenoeg geen reparatiewerkplaatsen bestaan. Er is gebrek aan geschoolde technici en zelfs wanneer men dergelijke vaklieden zou kunnen krijgen in het republiekeische Java, dan zou men hen toch niet van behoorlijke werkplaatsen en gereedschappen kunnen voorzien.

Luchtmacht: Wanneer het juist is, wat de Indonesiërs zeggen, dan bestaat hun luchtmacht uit 15 Japansche lesvliegtuigen voor gevorderde piloten.

Leiderschap en training: De onrijpheid van den Indonesiërs wordt weerspiegeld in zijn discipline en training. Met enkele uitzonderingen schijnen de hogere rangen niet die energie en werkracht te bezitten, die noodig zijn voor succesvolle legeraanvoerders. Gebrek aan moderne militaire voorlichting heeft 'er toe geleid, dat zij nog steeds vasthouden aan verouderde formatie-systemen, doch zij hebben zeer veel geleerd van de Japanners, wat betreft tactiek te velde.

Transport: De republieken hebben onvoldoende vrachtauto's, die in goede conditie verkeerden om zelfs een deel van

hun leger volledig mobiel te maken. Zij hebben geen methode voor aanvulling van geleden verliezen.

De totale sterkte van het republiekeische leger, dat gewaand en volledig uitgerust is, wordt geschat op tusschen de 50.000 en 120.000 man. Men weet, dat er acht divisies bestaan.

De tekortkomingen van het republiekeische leger worden ten volle gerealiseerd door de meesten van de leiders van de nationalistische beweging en het is twijfelachtig of zij van plan zijn het ooit voor iets anders te gebruiken dan als wapen tot bedreiging. De politieke invloed van dit leger is somtijds pijnlijk verrassend en tenminste één minister van Sjahrir's laatste „kabinet“ heeft zijn ontslag ingediend toen men besloot om een politiek van toegevendheid jegens het leger aan te nemen. Een verontrustende factor is, dat het onder de Javanen een „legerklasse“ in het leven heeft geroepen, die neiging vertoont om het leven in de steden en de dorpen te beheerschen. De leden van het republiekeische leger hebben de mooiste huizen der Nederlanders voor zichzelf in beslag genomen, laten een aantal fabrieken ten bate van het leger werken en verpoezen zich overal in de beste hotels, die zoodoende het aanzien van militaire clubs hebben gekregen.

Heropening Radio-Telefoonverbinding met Nederlandsch-Indië

Met ingang van 21 October is de rechtstreeksche radio-telefoonverbinding met Ned. Indië heropend. Voorloopig kunnen alleen gesprekken gevoerd worden met Batavia en Bandoeng waarmede afwisselend verbinding wordt onderhouden. In Batavia en Bandoeng zal men dikwijls nog ten telefoonkantore moeten spreken. De verbinding met Batavia is geopend op Maandag, Woensdag en Vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur. Van deze tijden kan onder omstandigheden worden afgeweken. Toegelaten zijn regeeringsgesprekken en gewone gesprekken. Het tarief bedraagt f 5.— per minuut met een minimum van f 15.— voor de eerste 3 minuten. Indien een gesprek, buiten toedoen van den dienst, niet tot stand komt, is de aanvrager f 2,50 aan voorbereidingskosten verschuldigd. De aanvrager kan den opperoepene, kosteloos, met maximaal drie woorden laten inlichten over het onderwerp van het gesprek. De verbinding met Bandoeng is geopend op Dinsdag, Donderdag en Vrijdag.

Inheemsche matrozen der Koninklijke Marine

Te Loosdrecht in het Marine-opleidingskamp zijn o.a. in opleiding een 120-tal inheemsche matrozen, afkomstig meest uit de Minahassa en Ambon. Het meerendeel is Protestant en beleidend lid. Leeftijd ongeveer 20 jaar.

Deze jongelieden hebben geen familie in Holland, terwijl het voor hen noodig en nuttig is eens een weekend buiten de sfeer van het kamp door te brengen. Zij zijn voor het eerst in Holland en staan hier volkomen vreemd.

Wij doen een beroep op families, die genegen zijn eens een weekend gastvrijheid aan een jongeling te willen geven, zoodat zij het Hollandsche leven in huiselijken kring leeren kennen en ondervinden, dat in Nederland belangstelling voor hen bestaat.

Men wordt verzocht zich op te geven bij den Commandant van het Marine-opleidingskamp te Hilversum.

De woning van den Engelschen Consul-Generaal te Batavia, Mr. Mac Kereth, waar de Conferentie in stede van in het Paleis Koningsplein, gehouden wordt.

Door onvoorzien omstandigheden heb ik in langen tijd niets van me laten hooren. Intusschen hebben zich al weer zooveel veranderingen voorgedaan, dat ik niet weet waar te beginnen. Laat ik u dezen keer iets vertellen van de positie van den Nederlander in het huidige Indonesië. De artikelen in de dagbladen lezende, zal het u zijn opgevallen, dat u nooit ergens leest hoe de onder de huidige moeilijkheden met den wederopbouw van Indië bezige Nederlanders over al de genomen en niet genomen maatregelen denken en hoe zij staan tegenover besluiten en uitlatingen van de Regeering, t.a.v. de toekomstige status van Indonesië. De verklaring hiervoor is heel eenvoudig; de Nederlander in Indië heeft niets te zeggen in al die aangelegenheden. Er bestaat geen enkel lichaam en er is geen enkel orgaan, waarin hij zijn meening zou kunnen uiten. Immers de Gemeenteraden, de Provinciale Raden, de Volksraad en de Raad van Indië zijn na de bevrijding niet weer ingesteld, waarmede meteen alle mogelijkheid om de meening en de wenschen van de Nederlandsche bevolkingsgroep te kennen te geven, werden getorpedeerd. De uitgifte van alle in Indië verschijnende dagbladen en periodieken wordt verzorgd door den Regeerings-Voorlichtingsdienst, dat in deze bladen een opinie naar voren zou worden gebracht, die ingaat tegen het regeeringsbeleid bestaat niet. (Zie het ontslag van den heer Belonje als hoofdredacteur van het Dagblad te Batavia). Na de te Malino gehouden conferentie met vertegenwoordigers van de Indonesische bevolkingsgroep is uiteindelijk besloten, dat ook aan de minderheidsgroepen, waaronder de Nederlanders, de gelegenheid zou worden geboden hun stem te doen hooren. In de bladen werd bekend gemaakt, dat in de tweede helft van September te Pangkal Pinang een conferentie in den geest van Malino zal worden gehouden, ten einde de minderheidsgroepen i.c. de Nederlanders, de Chinezen en de Arabieren in de gelegenheid te stellen hun meeningen en wenschen tot uiting te brengen. Wie daaraan zouden worden afgevaardigd en door wie deze afgevaardigden zouden worden aangewezen, werd niet onthuld.

Door een Makassaarsch ingezetene werd toen het initiatief genomen een vergadering van Nederlanders bijeen te roepen, teneinde deze aangelegenheid te bespreken. Door Aneta werd dit zoodanig aan den R.V.D. te Batavia doorgegeven, dat deze vergadering een vertegenwoordiger voor de conferentie zou kiezen, met het resultaat dat prompt een telegram van de regeering werd ontvangen, houdende de mededeeling, dat het bepaald niet de bedoeling der regeering is om afzonderlijke plaatselijke vertegenwoordigers naar voren te zien gebracht, doch dat tot aanwijzing van vertegenwoordigers ter conferentie zullen worden uitgenoodigd hoofdbesturen van politieke partijen en van groeperingen, waarbij bedoeld is om ook personen buiten Batavia en Java voor te dragen. Resultaat, dat voorloopig de vergadering te Makassar werd afgelast.

De opzet der regeering leidt echter tot de consequentie, dat het grootste gedeelte der Nederlandsche bevolkingsgroep op deze wijze niet vertegenwoordigd zal zijn, aangezien de Hollander in Indië over het algemeen toch al weinig aan politiek doet en hem onder de huidige omstandigheden al heeltemaal de tijd ontbreekt om zich intensief aan politieke problemen te wijden. Daarbij komt nog bovendien, dat bij allen de gedachte leeft: wat geeft het om aan politiek te doen als je de overtuiging hebt, dat je je meening toch nergens naar voren kunt brengen en dat daaraan dus door de regeering blijkbaar toch geen waarde wordt gehecht.

Men voelde zich door dezen doodoener niet bevredigd en besloot toch een vergadering te beleggen, ten einde te komen tot de oprichting van een organisatie der Nederlandsche bevolkingsgroep van Zuid-Celebes en de regeering te verzoeken deze groep alsnog in de gelegenheid te stellen een afgevaardigde naar Pangkal Pinang te zenden. Hiermede zou worden bereikt, dat ook een stem uit het bevrijd gebied „de Grootte Oost” ter conferentie zou worden gehoord, wat als zeer noodzakelijk moet worden beschouwd.

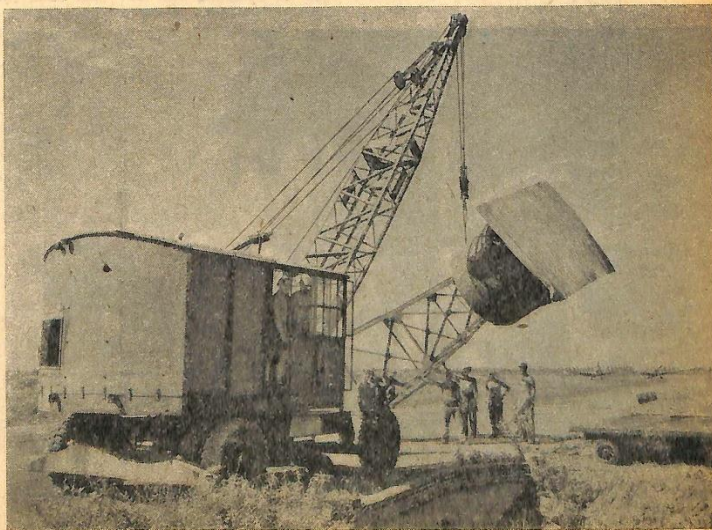
De hier steeds weer gevoelde groote onbillijkheid is n.l., dat ook deze gebiedsdeelen nog steeds van Batavia uit worden geregeerd, en zooveel mogelijk worden bekeken uit een standpunt, dat voor geheel Indië kan dienen. De toestanden en mogelijkheden liggen hier zoo geheel anders dan voor Java en Sumatra, dat van dit standpunt bekeken de bevrijde gebieden steeds de dupe zijn van de impasse, waarin de verhouding tot de „repeoblik” verkeert. Zoo is er van hier uit op een eind Maart te Batavia gehouden vergadering van vertegenwoordigers van handel, bankwezen en scheepvaart te Makassar met den luitenant G.G. en departementshoofden met klem van redenen op gewezen, dat er alles op moest worden gezet om de normale economische toestanden in dit gebied zoo spoedig mogelijk te herstellen met inzet van alle beschikbare voorraden, vervoersmiddelen enz. Dit zou tevredenheid geven onder de diverse bevolkingsgroepen en bovendien de „repeoblik” den wind uit de zeilen nemen. Alle medewerking werd toegezegd, maar in de practijk is van nakoming al heel weinig gebleken, met alle kwade gevolgen van dien, maar daarover een anderen keer.

Het verzoek van de Nederlandsche bevolkingsgroep om een vertegenwoordiger naar Pangkal Pinang te mogen zenden, werd door de regeering afgewezen onder aanvoering van het motief, dat deze reeds zou zijn vertegenwoordigd door den door de NIBEG (Ned. Ind. Bond van Ex-Krijgsgevangenen en Ex-Geïnterneerden) aangewezen afgevaardigde uit Makassar. Aangezien de NIBEG slechts de belangen van haar leden naar voren zal brengen en uitdrukkelijk heeft verklaard zich niet te willen inlaten met politieke kwesties, is een dergelijke vertegenwoordiging onvoldoende, daar juist het politieke programma onder deze omstandigheden van zeer veel belang is. U ziet, dat het zelfs bij deze speciaal geschapen gelegenheid niet eenvoudig is om zijn stem te laten hooren. Er is nu nogmaals uitgebreid geseind naar Batavia met nadere motivering waarom een eigen vertegenwoordiging ter conferentie gewenscht is. Of het helpen zal?

Algemeene Vergadering

Op 21 November a.s. wordt te Zeist, aanvangende om 11 uur precies, in Hotel Figi, de Algemeene Ledenvergadering der Koninklijke Vereeniging „Oost en West” gehouden.

De agenda dezer vergadering wordt in het volgende nummer gepubliceerd.

Op het vliegveld te Soerabaja helpt deze 15-tons-kraan de Mariniers bij hun arbeid

Tjiandjoers herstel

Het tempo, waarin Tjiandjoer en ommelanden zich herstellen, laat zich het best uitdrukken in vergelijkende bevolkingscijfers, die dagelijks veranderen! Enkele voorbeelden: het belangrijke rijstdistrict Tjiandjang, dat op 14 September 47.000 zielen telde, telde een week later 59.000 zielen, verdeeld over een twintigtal desas. Het berg- (groenten-) district Patjet, dat luttele maanden geleden den indruk maakte haast uitgestorven te zijn, telt thans 50.000 zielen. Het stadsdistrict omvattende 20 desas, behoeft nog slechts de installatie van 3 desabesturen om het bestuur in deze geleidingen voltallig te hebben. Wat het stadje zelf betreft is de bevolking, inclusief 4000 Chineesche ingezetenen, te stellen op 13 à 14.000 per ultimo September.

Langs den weg naar Tjiandjoer ziet men gespaarde, half-gespaarde en geheel afgebrande kampongs, doch in de velden rondom deze kampongs zijn de werkzaamheden vrijwel algemeen hervat. Hier en daar zijn mannen, vrouwen en kinderen aan het padi-snijden, elders is het onderhoudswerk gaande, ploegende karbouwen zijn wederom in het landschap verschenen. De Oostmoesson-padi is voor een groot deel afge oogst. Aan den verkeersweg wordt op vele plaatsen gewerkt.

In het district-Tjiandjang waar het Binnenlandsch Bestuur een buitenpost heeft onder leiding van een oud-planter, heeft laatstgenoemde den stempel van zijn langjarige ervaring op het beeld van herstel gedrukt.

Aan den binnenweg, van de Kawedanaan af naar het zuiden, bleken de kampongs wederom voor het grootste gedeelte be woond. Veldarbeiders waren hier en daar aan het werk. Nabij Tjibogo, aan den weg naar de Tjiheahoeve troffen wij een volksooploop aan. Deze oploop gold een politieklinie. Wij vernamen dat deze kortgeleden geopende poliklinie in de groote behoefte aan medische voorzieningen ten deele tegemoet komt.

De rijstpellerij Tjibogo draaide op volle toeren. Daar werd verwerkt de van de Tjiheahoeve herwaarts overgebrachte padi. Een deel van de rijst wordt overgedragen aan de Nigieo-Bandoeng, het overige gedeelte blijft ter beschikking van de Intendance. Desa-voorraden van kort geleden gesneden Oostmoesson-padi zijn bevredigend. Op de erven wordt wederom groente verbouwd, doch de stand dezer gewassen is vanwege de droogte niet al te gunstig. Wat de bevolking in dit district het meest dringend behoeft is kleedingstof. Er zijn inmiddels zoals ons werd medegedeeld, maatregelen getroffen, door welke het rayon van de noodzakelijke distributie-goederen zal worden voorzien.

De emplacementen van het Tjiheabedrijf met zijn technische bevoeling zijn grootendeels intact. De hoeve en de omgeving staan onder scherpe bewaking. Ruim een derde gedeelte van het padi-gebied (bedrijfsareaal plus aangrenzende complexen) is beplant. Als deze nog te velde staande padi is afge oogst (1500 ha thans rijpend) zullen 45.000 quintalen aan den huidige voorraad worden toegevoegd. Uit de rijstschuur wordt dagelijks padi ter bewerking naar de rijstpellerij afgevoerd.

Aan de noordzijde van den hoofdweg strekken bloeiende landouwen zich uit. Daar ademen desa en kampong rust en

vertrouwen. In deze streek komt de opgewekte aard van den Soendanees wederom tot uiting. Gelukkige omstandigheden maakten hier een snel herstel mogelijk. Zelfs de zoo sterk gehavende veestapel is eenigszins hersteld in de desas van deze streek. Dit geldt ook voor het pluimvee.

Door het plaatsen van een landbouwkundig ambtenaar in dit rayon zal een blijvend contact met de land- en tuinbouwende bevolking worden verkregen. Hetgeen bij de juist volbrachte inspectie onder leiding van den inspecteur, den heer E. X. Crinche le Roy, werd waargenomen, motiveert de verwachting, dat deze streek over haar oude bronnen van welvaart op niet langen termijn wederom zal beschikken. Ook hier is de stemming hoopvol, nog te stimuleeren door de a.s. opening van toko's nabij de groenteminkoopcentrales, waar de groentenverkoopers en andere werkers Nigieo-goederen zullen kunnen inkoopden met het thans in Indisch-crt. uitbetaalde geld. Uiteraard onder de distributie-bepkeringen welke ook elders gelden. Belangrijk zal de bevolking tegemoet worden getreden door de bevoorrading b.v. ten aanzien van zout en suiker waaraan groote schaarschte heerscht.

De vroeger zeer veel bezochte proeftuin Tjipanas (8 ha), met zijn djerock-kwekerij werd in sterk verwaarloosden toestand aangetroffen. Niettemin kon worden geconstateerd, dat de tuin reeds de aandacht had van den kort geleden geïnstalleerden assistent-wedana.

De tuin komt wederom bij Landbouw in eigen beheer. Er werd nog een hoeveelheid kweekmateriaal aangetroffen, waarvan uit den aard der zaak gebruik zal worden gemaakt.

Wij doelden hierboven op de voor Tjiandjoer en omstreken komende bevoorrading. In een vergadering met den sub Co. Amacab, waartoe het hoofd van het Centraal Kantoor voor Bevoorrading van de Amacab en Nigieo-leiders uit Bandoeng waren overgekomen, werd tot den opvoer van Nigieo-goederen naar Tjiandjoer besloten. Het distributieplan omvat een periodieke distributie aan de stadsbevolking, aan de desa-notabelen enz. en een incidenteele distributie bedoeld als „inducement“.

Voor ruiltransacties worden eveneens goederen opgevoerd. Voor deelneming aan de periodieke distributie komen in aanmerking zij, die geregistreerd zijn als nuttige werkers voor opbouw en herstel, in drie klassen. Nigieo-Tjiandjoer verdeelt de distributie-goederen over een vijftal Chineesche winkels.

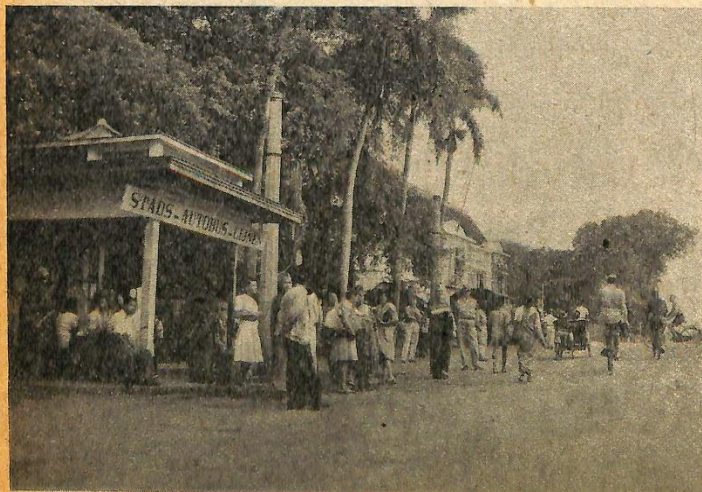
De inducement-goederen (verstreking aan ongeregistreerden om den wederopbouw te stimuleeren) omvatten o.a. zout en suiker. Al dan niet in distributie-verband zal zoo spoedig mogelijk worden overgegaan tot verstreking van manufacturen.

In het Tjiandjoer-district is de rijstsituatie ondanks de periode van chaos, welke het gebied doormaakte, gunstig. Door de overheid werden, toen de rijstschuren in stadskampongs en randdesas onbewaakt waren achtergelaten, maatregelen getroffen om padi en beras veilig te stellen, opdat deze beschikbaar zouden zijn als de bevolking terugkeerde.

In niet geringe mate heeft deze maatregel de door de Nederlandsche troepen gebrachte rust bevorderd.

Op den pasar wordt vrijwel algemeen Nederlandsch-Indisch geld gebruikt. De pasarprijzen zijn ten opzichte van die te Bandoeng, aan den lagen kant. Er is nagenoeg van alles te krijgen, van vruchten tot gezouten visch. Eieren kosten f 0,30 per stuk, rijst is f 0,40 per liter. Ondanks de schatting „voldoende“ wat de hoeveelheid voedingsmiddelen betreft, wordt op het handelsverkeer tusschen dit en andere gebieden scherp toezicht gehouden. Het wachten is op de komende bevoorrading en behoefte no. 1 is hier wederom manufacturen. De stemming onder de Chineesche tokohouders is hoopvol. Er is vertrouwen in de maatregelen van economischen aard, welke op de pacificatie van het gebied volgen. Vele nieuwe restaurants zijn geopend.

Wij vernamen dat het Voorschottenkantoor, dat 16 Augustus te Tjiandjoer zijn deuren opende, voor vele gepensioneerden uitkomst bracht. Ruim 100 oud-gedienden kwamen met hun papieren bij het Kantoor aankloppen. Deze bewijsstukken hadden de oudjes zorgvuldig bewaard. Onder hen bevindt zich een oud-militair, Joeno genaamd, Ridder M.W.O. Er is door het Voorschottenkantoor tot nog toe

In Batavia heeft zich het normale leven — nu de terroristen verdreven zijn — steeds meer hersteld. De halte Harmonieplein van de Stads-autobusdienst.

In de melkerij „De Friesche Terp” staan weer rustig de koeien, die de melk voor de ziekenhuizen leveren.

een bedrag van f 6128,85 aan pensioenen en onderstanden uitbetaald.

Het groentencentrum Patjet, bekend toeristenoord van voor den oorlog, levert wederom zijn tuinbouwproducten. Het zijn wel is waar niet meer de fijne Europeesche groenten als andijvie, peterselie enz., doch bladgroenten als kool, salade en zij zijn over het geheel nog van goede kwaliteit. Geruimen tijd konden de naar Bandoeng geleverde quanta voor leger en afdeling Voedselbedrijven der civiele bevoorrading op ongeveer 30 ton per week gehandhaafd blijven. De droogte deed op de productie haar invloed gelden en de hoeveelheden liepen eenigszins terug, mede doordat Bandoeng ruimere keuze kreeg uit de produceerende omgeving van deze stad.

Zooals gezegd wijzen de cijfers der verschillende desas waar desa-besturen wederom aan het werk zijn, uit, dat 60.000 zielen in het district terugkeerden. Dit wettigt de verwachting, dat als straks de regens doorkomen de groentenleveranties wederom zullen oplopen, misschien wel tot 20 ton per dag. Er is tamelijk regelmatig doorgewerkt in dit tuinbouwgebied, waar nu de behoefte aan kunstmet wordt gevoeld. De landbouwconsulent van Bandoeng heeft poolshoogte genomen en treft voorbereidingen om daar waar mogelijk in de behoeften te voorzien. Er is ook behoefte aan nieuw pootmateriaal, aan zaad van betere kwaliteit, aan bestrijdingsmiddelen tegen rupsen. Een en ander is onder voorbehoud van mogelijkheid tot bestellen, toegezegd. Evenals wij bestuursambtenaren onder leiding van den sub-Co Amacab te Tjiandjoer bij hun organiseerenden arbeid mochten gadeslaan, kregen wij hier in Patjet gelegenheid ambtenaren van den Landbouw bezig te zien.

Protest tegen vrijspraak Japansche oorlogsmisdadigers

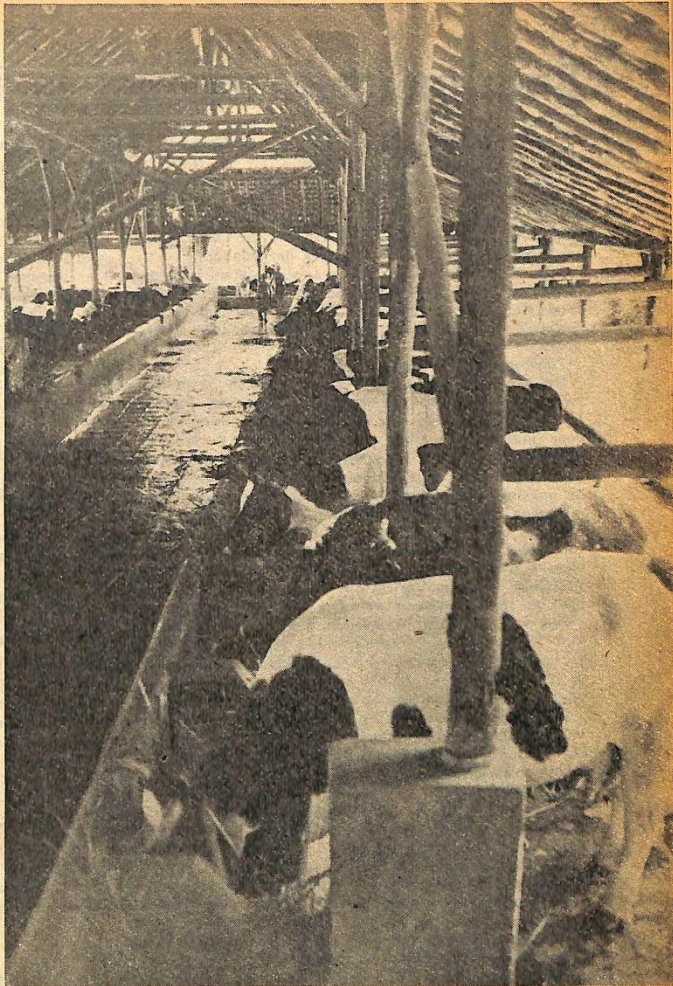
Een protest werd gezonden aan den Australischen procureur-generaal te Melbourne tegen de door het Australische Gerechtshof voor oorlogsmisdadigers te Singapore verleende vrijspraak van zes Japanners, beschuldigd van het onthoofden van drie geallieerden militairen en een Nederlandsche vrouw op Java in de maand September 1943. De vrijspraak geschiedde op grond van de motiveering, dat de beklagden handelden „in gehoorzaamheid aan orders van hoogerhand”.

Deze zes Japanners (majoor Matsumara en vijf van lageren rang) behoorden tot de Kempetai te Buitenzorg. Zij moesten terecht staan wegens het „onwettig dooden” van den luitenant John Appleby, den soldaat Tom Powell, den Australischen sergeant Bettkult en mejuffrouw Hannie Hilgers van het K.N.I.L.7 inwonerster van Buitenzorg. De drie militairen ontsnapten uit een Japans gevangenkamp en werden door de Kempetai weer gevangen genomen. Na een verhoor door Majoor Matsumara werden zij beschuldigd van anti-Japansche activiteiten. Mejuffrouw Hilgers werd gearresteerd op beschuldiging van den ontsnapten krijgsgevangenen inlichtingen te hebben gegeven over de bewegingen van Japansche militairen. Het hoofdkwartier van de Kempetai te Batavia gaf bevel om alle vier zonder vorm van proces te executeeren, waarop zij onthoofd werden.

Het protest werd gezonden door de officieren van de Australische „Warcrimes-section” te Singapore. Rechterlijke kringen houden vol, dat deze beslissing niet als een precedent kan worden beschouwd.

Nieuwe straatnamen op Curaçao.

Curaçao heeft bij beschikking van den Gouverneur eenige nieuwe straatnamen gekregen. De weg van den Schottegatweg-West leidende naar het nieuwe stationsgebouw op het vliegveld Hato heet: Franklin D. Rooseveltweg. De weg van het beginpunt van den Schottegatweg-Noord, leidende langs Santa Maria naar den Franklin D. Rooseveltweg heet Winston Churchillweg. Ook de plaatselijke helden zijn herdacht: de weg beginnende op den Santa Rosaweg, ongeveer 350 meter beoosten het kantoor van den districtmeester, loopende in na-

genoeg oostelijke richting tot aan den Cas Coraweg heet George Maduroweg.

De weg aan de westzijde van den Van Engelenweg tusschen den Cas Coraweg en den Charles Debrotweg, beginnende en eindigende op den Van Engelenweg heet Boy Ecuryweg.

De Charles Debrotweg, aan den George Maduroweg, begint ongeveer 125 m. ten zuiden van den Cas Coraweg-en eindigt op den George Maduroweg.

Verder heeft men in straatnamen herdacht: John B. Gorsira, M. C. Piar, Schout-bij-Nacht Doorman, Schout-bij-Nacht Van Staveren; Dr. J. Eyckman; Dr. K. Anslin; Mr. Jacob Beck; Jan van Campen; Dirk Otterinck; J. van Erpecum; W. Kerckrinck; J. D. Crol; Van Beek en Bernagie.

Een aantal wegen dragen namen van inheemsche boomen en van inheemsche vogels: divi-divi, granaatappel, carawara, guyaba, papaya, mispel, kenepa, cshu, schubappel, mango, lahara, shimaruku, bacoba, awakati, pelikaan, reiger enz.

Brengt leden aan!

Nu voor Nederland en Indië alles op het spel staat, nu de ernstigste gevaren overwonnen moeten worden, doen wij een beroep op alle leden: „brengt leden aan!”

Begrijpt men dit niet in Nederland

Iemand, die het heel goed weten kan, schrijft ons uit Curaçao, dat een man, die onlangs terugkwam uit het N.S.B.'ers-kamp op Bonaire — het kamp waar de staatsgevaarlijke elementen gedurende den oorlog verbleven, die thans allemaal zijn vrijgelaten — met een auto plus luidspreker door de straten van het goede Willemstad rijdt en den braven Curaçaoenaars oproept zich te bevrijden van het juk der „slavernij“.

Dezelfde briefschrijver deelt ons mede, dat op bijna alle autobuses die door Willemstad en de „Koenoeke“ rijden, een roode ster prijkt en dat een bekend Curaçoaenaar geregeld naar Curaçao vliegt om daar contact te onderhouden met communistische voormannen.

Tegen-geluiden worden vernomen.

Het weekblad „Curaçao“ uit zijn assche herrezen, verzet zich tegen de acties van da Costa Gomez en Jonckheer, de bekwame voormannen der autonomistische beweging. De vroegere onder-directeur van „De Olie“ — van Eyck — heeft dit blad straf in handen. Hij schrijft er klare taal in. Wetenschappelijk-staatkundig-wijsgeerige opstellen, verband houdende met de politieke beroeringen in de Gebiedsdeelen, worden in „Curaçao“ gepubliceerd door mr. Alvarez Correa. Hij is op Curaçao geboren, verbleef zeer langen tijd in Nederland en ziet beter dan wie zijn leven op het kleine eiland sleet, de wereld, waarvan Curaçao zulk een klein deeltje is. Een voortreffelijke, scherpe caricaturist heeft zich in dienst van dit blad, en de opvattingen waaraan het uiting geeft gesteld.

Een weekblad van Katholieke jongeren, vereenigd in den Sint Thomas Kring, is kort geleden verschenen. Het laat een bezadigd geluid hooren; waarschuwt tegen demagogie en noemt de huidige uitingen van het autonomie-verlangen (ook al verlang het deze autonomie op zich zelve wel) voorbarig.

Er was een wilde staking onder de havenarbeiders, van Willemstad. De arbeidersleiders verzetten zich ertegen. Het Statenlid William R. Plantz bemiddelde. De arbeidersseisen waren even wild als de staking zelve. Tenslotte werd het conflict bijgelegd. Doch schepen, geladen met kostbaar voedsel, moesten — voorzover zij niet door gevangenen van Gouvernementswege konden worden gelost — onverrichter zake terugkeeren.

Wie de verslagen der Statenvergaderingen leest (en de reacties daarop in de pers) wrijft zich soms de oogen uit van de onbeheerschedheid, waarmede het hoogste college in den lande uiting geeft aan „wat er leeft in den boezem des volks“. Er werd zelfs een motie ingediend, die het vertrouwen der Staten moest uitspreken in de Nederlandsche Regering en de voorstellen dezer motie verbond daaraan uitdrukkelijk de medewerking, dat dit vertrouwen in de landsregeringen wantrouwen impliceerde jegens het Bestuur van Curaçao.

* * *

In Suriname — aangeraakt door Staatkundige begeerte — worden, voor het eerst in de historie des lands, politieke partijen oprichter. Hindoes en Javanen en Indianen organiseren zich als zoodanig. De uit Nederland teruggekeerde „autonomie-missie“ ontvingen een massale ovatie als geen andere; de leider dezer missie werd met bloemen omhangen; niettemin verzekeren anderen dat deze missie allerminst de bevolking vertegenwoordigde en een Hindoe-blad schreef een venijnig-spottend stukje, waarin het de commissie belachelijk maakte. Het meest-gelezen Surinaamsche blad „De West“, gesticht door den Hollander Willem Kraan — die in den loop zijner rijkrijke Surinaamsche jaren geheel ging vereenzelvingen met Suriname — is in handen gekomen van een jongen, geboren-en-getogen Surinaamschen onderwijzer, die nu geluiden doet hooren, die — om het voorzichtig uit te drukken — van verminderende sympathie jegens het Moederland getuigen.

De West — zoowel Suriname als Curaçao — verkeerden in de beroering eener nieuwe aera. Gedurende den oorlog deed de West haar Vaderlandsche plicht. Haar belangrijkheid — zoo ideëel als materieel — was ongekend. Men is zich daarvan — op zeer korten termijn — wel zéér bewust geworden. Wat

in en met Indonesië is geschied heeft dit deels actueele, deels uit den gang der historie voortvloeiende, proces verhaast. Volksleiders hebben deze snelheid — van hun gezichtspunt gezien zeker niet op onbekwame wijze — verhaast.

In Suriname en in Curaçao geschieden dingen, die — om het zeer academisch uit te drukken — de belangstelling van het Moederland ten volle verdienen. Deze verdiende belangstelling is nog niet veel zaaks. Dit is uiterst betreuwenswaardig; voor Suriname, voor Curaçao, voor het Moederland en voor het Rijk in zijn geheel.

Men zegt wel dat Rome ten onder ging terwijl de Senaat delibereerde.

Wij zijn zoo ver nog niet eens gekomen. „De Senaat“ delibereert nog niet eens over de West.

* * *

Inmiddels zijn er op materieel gebied, zoowel in Suriname als in Curaçao, op zich zelf verheugende verschijnselen, die de aandacht afleiden van de immaterialia. Het bedrijgelijk rookscherm der welvaart.

Suriname's bauxiet, Suriname's prachtige hout, Suriname's citrus geven schoon vooruitzicht. Onlangs werden plechtiglijk de eerste nieuwe cacaoplanten geplant; die oude tak van „nijverheid“ gaat weer bloeien wellicht.

Curaçao's enorme olieraffinaderijen draaien op volle toeren; het werd knooppunt van luchtverkeer; Willemstad's haven bleef één der grootste en drukste des Rijks; Aruba's verborgen goud lokt door de grijze steen. De winkelstand bloeit. Het naderend toerisme belooft nóg groeter bloei.

Hoe meer de economische onafhankelijkheid in belang toeneemt, des te meer zal de drang naar Staatkundige onafhankelijkheid toenemen. Begrijpelijk en terecht. Niemand in Nederland ontken de rechtvaardigheid van het verlangen naar autonomie. Doch de wijze waarop dit verlangen zich uit; vooral de wijze waarop en de mate waarmede het gehanteerd wordt, baart gerechtvaardigde zorg. Zorg in Suriname en in Curaçao, bij een minderheid.

Nederland toont geen belangstelling.

En dit gemis is verontrustend.

* * *

Inmiddels wordt, vooral Curaçao, overstroemd door nieuwe „heeren“ en „dames“. Men verwaarloosde de aanhalingsteekens niet. Nu, na den oorlog, gaan, door de warmte vermoeide, elementen huiswaarts. En frissche ploegen komen uit. Ongekende weelde voor een ganschelijk-nieuwen en ongekenden levensstaat wachten de „Dames“ en de „heeren“. En Curaçao wordt geconfronteerd met een tropenadel, die de gevoelens des landskinderen omtrent den beschavingsstand der „Hollanders“ niet op de aangenaamste wijze beïnvloedt. Wie kan het den Curaçaoenaars euvel duiden dat zij generaliseeren?

Juist op het ogenblik dat bepaalde gevoelens in bepaalde richting worden geprikkeld; precies op het moment dat het spel met olie en vuur voorzichtigheid méér dan ooit geboden doet zijn, komen *les nouveaux messieurs, les nouvelles dames* hun rondedansje om het vuurtje maken.

Dit gedansje gaat ver buiten de grenzen van het louter-persoonlijke.

Begrijpt men dit niet in Nederland?

Wij doen zooveel aan psycho-techniek.

Doch wij toetsen de mentaliteit niet van hen, die — ongewild en hoe dan ook — de „Vertegenwoordigers“ van het Moederland in de West worden.

Ware één toetsing noodzakelijk, dan zou het deze zijn. Begrijpt men dit niet in Nederland?

EL.

Vereenigingsnieuws

VACATURE.

Door het aftreden van een der gedelegeerden van de Studie-commissie van onze Vereeniging is een vacature ontstaan.

Voor de vervulling hiervan komen in aanmerking zij die in Nederlandsch Indië bij het Europeesch dan wel Inlandsch onderwijs gediend hebben.

Saldi-balans per 1 October 1946:

FINANCIËN.

Effecten	f 12.821,77
Nederlandsche Handel Mij.	„ 10.137,52
Nutsspaarbank	„ 2.383,22
Geblokkeerde rekening	„ 14.057,71
Kas	„ 744,28
Postchèque en girodienst	„ 10.008,07
Inventaris	„ 1.301,65
Kalender 1947	„ 390,40

f 51.844,62

Sollicitaties schriftelijk in te dienen bij het Algemeen Secretariaat, Dr. Kuyperstraat 5, 's-Gravenhage, waar nadere inlichtingen over dezen werkring te bekomen zijn.

HET LEDENTAL.

Het ledental, inclusief buitengewone leden, leden-begunsteners en abonné's (behalve Ned. Indië en Suriname) bedroeg op 1 October 1946: 13436.

Kapitaal	f 12.635,76
Obligatieleening	„ 625,—
Debiteuren en crediteuren	„ 16.162,57
Gelden ter doorzending	„ 2.144,—
Saldi vorige jaren	„ 11.087,01
Saldo exploitatie rekening ult. September 1946	„ 9.190,28

f 51.844,62

AFDEELINGSNIEUWS

Afdeeling Friesland:

Op 14 October j.l. hield de Heer A. van der Hem, inspecteur van het onderwijs in Ned. Indië, een voordracht, getiteld: „Een kijkje bij een primitief volk" (Mentawaiërs). In een uitvoerig, boeiend betoog behandelde spreker achtereenvolgens de familieverhoudingen, zeden en gebruiken bij dit inderdaad voor eenige jaren nog zoo weinig bekende eiland, en gaf een exposé over het geloof aan magische krachten. De met groote aandacht door een flink opgekomen publiek gevolgde lezing, werd opgeluisterd door de vertooning van fraaie lichtbeelden, betrekking hebbende op het behandelde onderwerp.

Het oordeel aldaar was: een goed geslaagde eerste seizoensoorloofkomst voor de afdeeling Friesland van „Oost en West".

Afdeeling 's Gravenhage.

In de maand November a.s. worden de volgende lezingen aangekondigd:

op den 16en November te 14 uur in het Gebouw van de Koninklijke Vereeniging van Ingenieurs spreekt Dr. Ir. Joh. van Veen over „De Kunst van Nederland";

op den 23en November te 14 uur in het gebouw Diligentia, houdt Mr. Dr. P. A. F. Blom een voordracht over: „De betekenis van Indië voor Nederland en de betekenis van Nederland voor Indië".

kalender „Oost en west" 1947

Tegen het einde van November a.s. verschijnt wederom een „Oost en West" kalender van zes bladen met zes gekleurde platen in 3-kleurendruk, reproducties van olieverfschilderstukken van Aert Cock, voorstellende taireelen en landschappen van Oost en West-Indië

Het verheugt ons den leden mede te kunnen deelen, dat in tegenstelling met het vorig jaar thans de kalender niet behoeft te worden afgehaald, maar franco en goed verpakt wordt toegezonden aan de opgegeven adressen en reeds vóór St. Nicolaas aan huis bezorgd kan zijn.

De afmetingen van den kalender zijn 32 x 45 cm. Onder de illustraties zijn groote duidelijke kalendercijfers gedrukt.

De prijs bedraagt f 2.50; voor het zenden naar Oost en West-Indië 15 cent extra en naar het buitenland 25 cent extra. Bestellingen kunnen NU reeds opgegeven worden aan de Koninklijke Vereeniging „Oost en West", Dr. Kuyperstraat 5, Den Haag, door storting op onze postrekening 14574.

Adressen gaarne volledig en duidelijk leesbaar opgeven.

Hiermede berichten wij U, dat deze maand zal verschijnen:

„Ons Platje in de Club"

Zijnde belevenissen van den Makelaar, Timotheus, den Groothandel, den Hoofdambtenaar en Mij om en op het Platje van de Harmonie te Batavia

door
ABRAHAM EXODUS (M. H. du Croo)

Prijs gebonden f 4.50

Waar dit boek als een vervolg kan worden beschouwd op „De Makelaar en Ik" van dezelfde schrijver, is de belangstelling voor deze uitgave zeer groot. Wij raden U daarom aan, reeds thans bij Uw boekhandel een exemplaar te reserveren, want de oplage is uit den aard der zaak, vrij beperkt. Tevens zal van de „Makelaar en Ik" nog een kleine oplage verschijnen, waarvoor wij eveneens Uw belangstelling vragen. Ook hiervan bedraagt de prijs f 4,50 per gebonden exemplaar.

N.V. LEITER-NYPELS — MAASTRICHT

Gereserveerd voor
GEO. WEHRIJ & Co.
 Amsterdam

Bontmantels

Veulen, Kalf, Persianer,
 Mol, Persianer-Patte,
 Lapin, 1946 Chevrette

Ook groote sorteering
 in $\frac{3}{4}$ Mantels

Zilvervossen — Martercolliers

Zomerprijzen

PEPERZAK beheerscht 't vak
 Edisonstraat 126, Tel. 336665, Den Haag

Oost West - Thuis Best
 met *Cjamin* 't allerbest!

De cursus

voor mannen en vrouwen met durf- en doorzettingsvermogen per maand f 6,—

Hogere
 Alg. Ontwikkeling

104 lessen in: geschiedenis, kunstgeschiedenis, litteratuur, sociologie, economie, Godsdiensden, mythologie, muziekgeschiedenis, rechtskennis, wijsbegeerte, psychologie, rhetorica, staatsinrichting.

EEN CURSUS
 VAN BESCHAVING

Vraagt
 prospectus

O.W. 11

ISCLUSEWEG 79
 DEN HAAG
 Tel. 773224
 Ma 6 uur tot 161223

Berg dit blad niet op, werp het niet weg, doch geef het aan vrienden en kennissen ter lezing. Indien U aan vrienden en anderen een exemplaar ter kennisname wilt zenden, gelieve U dit op te geven aan het Hoofdbestuur Den Haag, gratis toezending volgt.

Hotel Pomona

(met Vegetarisch Restaurant)

Molenstraat 53, Telef. 116067*
 DEN HAAG

Tijdschriften voor Indië

Het hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis doet een beroep op U ten behoeve van Uw land- en rijksgenooten in het verre Oosten, die dringend behoeft hebben aan recente lectuur. Helpt hen door een abonnement op dit blad af te sluiten (door f 6,— te storten op gronummer 14574 van Oost en West) ten name van de afd. BARK, Hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis, Den Haag, dat voor onmiddellijke doorzending zorg draagt. Adresseering aan particulieren in Indië is niet mogelijk.

ER IS
 MAAR
 ÉÉN

Klokken-Dokter

in Den Haag, RUYSDAELSTRAAT 72-129

Telefoon
 2 nummers
 33.38.69
 33.79.26

met de grootste reparatie-inrichting

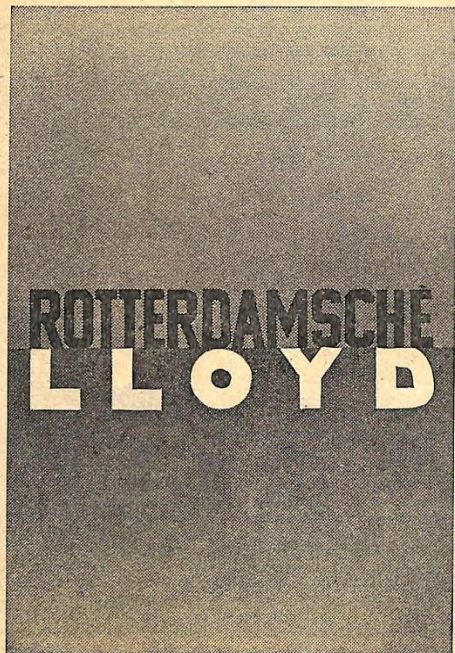
op het gebied van antieke klokken

zoals: staande klokken met en zonder spelwerk, Engelsche tafelklokken met maan en datum, Friese klokken, stoel- en staartklokken met en zonder maan en datum, scheepjes enz.

Met de meest moderne uurwerken het aangewezen adres

ALLE ONDERDEELLEN VOORRADIJ

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Den Haag
Denneweg 71-73
Telefoon 115940*

•
Haarlem
Kinderhuisvest 29-33
Telefoon 10441

**Begravenis
Transport
Crematie**

Oost - West

**KOLEN
KEMELING**

ZIJN 'T BEST

Laan van Meerderevoort 382, Tel. 333243
Anth. Heinsiusstraat 36, Telefoon 550811
Ruychaverstraat 1, Telefoon 554775

Eef

Ten Hoeve's

Roggebrood

Heerengracht 22, Waldeck Pyrmontkade 2E
DEN HAAG

v. Meursstraat 10a, ROTTERDAM

Rotterdamsche Bankvereeniging

*Een sterke schakel
in het Binnen- en Buitenlandsch
Betalingsverkeer*

193 • VESTIGINGEN IN NEDERLAND

ROELF BOEKEMA

PRINSESTRAAT 60,
hoek Juffrouw Idastraat
's-GRAVENHAGE

**POSTZEGELS
VEILINGEN**

AANKOOP - VERKOOP
KEURING - TAXATIES

MESKER

PARKSTRAAT 10 - DEN HAAG

WONINGINRICHTING
BINNENHUISARCHITECTUUR

NEDERLANDSCH
INDISCHE **HANDELSBANK, N.V.**

AMSTERDAM - Singel 250
ROTTERDAM - Mathenesserlaan 235
's-GRAVENHAGE - L. Vijverberg 11

**Behartiging van
Uw belangen
in Indië en het
Verre Oosten**

DEVIEZENBANK

Unox

fijnste
vleeschwaren

VA 1 0565

Engageert voor Uw Voorstellingen, Feesten, Partijen, het
„Musica Cabaret” van „MARTIN RIJKEN”
Uitsluitend prominente Ned. artisten en musici
Verstrekt U vrijblijvend alle gewenschte inlichtingen

MARTIN RIJKEN

Artiest en Ondernemer, **Nieuwe Binnenweg 346 b**
ROTTERDAM (West) Telefoon 30126 (K 1800)

Programma's in iedere prijs en genre

't Goude Hooft

Groenmarkt, Den Haag

TAVERNE - RESTAURANT

alwaar de keukens op zeer
bijzondere wijze wordt verzorgd

„Snafager” Bureau voor
Recherche en Informatie
's-Gravenhage

INFORMATIES EN NASPORIZINGEN
OP ELK GEBIED

Stationsweg 133c, Telefoon 116510—110565

Brengt leden aan !

Minimum contributie f 5,— per jaar

Internaat „Aerdenhout”

Gevestigd in een *prachtige, groote villa* en gelegen
in een *gezonde duin- en boschrijke omgeving*,
vlak bij tramhalte. Uitsluitend voor jongens en
meisjes, die een Middelbare School of hieraan
verbonden Overbruggingsklasse bezoeken.

Toezicht van docenten en uitgebreide controle
op het huiswerk in eigen studiezaal. Achter-
geraakte kinderen worden door deze docenten
geheel bijgewerkt.

Voor nog enkele inschrijvingen staat de gelegenheid
open bij den

Directeur, Slingerweg 6, Aerdenhout, Tel. 26277

Ant. A. Lohman

Juwelier - Horloger

Kalverstraat 138, Amsterdam-C.
Diezerstraat 39, Zwolle.

Uw horloge-reparatie
kunnen wij weer uitvoeren

